

KAYSERİ FLORASI ve BOTANİK TURLARI

Kayseri ili İran-Turan bitki coğrafyası bölgesindeki Orta Anadolu'da, çok çeşitli habitatları barındıran bir noktada yer almaktadır. Bölgede yapılan bitki örtüsü (flora) çalışmaları genel olarak değerlendirildiğinde; 119 bitki ailesi (familya), 618 bitki cinsi (genus) ve bunlara ait 2260 adet bitki türü ve alt çeşitleri (taksonları) tespit edilmiştir. Bu türler eğreltiler ve tohumlu bitkileri kapsamaktadır.

İl sınırlarında yayılış gösteren bitkilerin yaklaşık % 32'si İran-Turan bitki coğrafyası bölgesine dahildir. Kayseri'de yayılış gösteren bitki türlerinin 532 tanesi Türkiye'ye endemik olup, bunlardan sadece 12 tanesi dünyada sadece Kayseri ili sınırları içerisinde yayılış göstermektedir. Bir bitki türünün yayılış sınırları sadece belirli bir alanda (veya dar bir alanda) bulunuyorsa o bitki endemik bir tür olarak kabul edilir.

Kayseri'de yetişen bitki türleri arasında 75 adet kültür bitkisi ve 25 adet de dışarıdan gelen (egzotik) tür bulunmaktadır. Bu bitkilerden 8 tanesine Kayseri'nin adı verilmiştir: *Silene caesarea* (Kayseri nakılı), *Vicia caesarea* (Kayseri fiği), *Cousinia caesarea* (Kayseri devedikeni), *Sideritis caesarea* (Kayseri adaçayı), *Nepeta caesarea* (Kayseri kedinanesi), *Acantholimon caesareum* (Kayseri kardikeni), *Puc-*

Helevan (*Tragopogon porrifolius*)

Cinlalesi (*Adonis flammea*)

Nilüfer (*Nymphaea alba*)

Papatyagiller Ailesi (*Asteraceae*)

Papatya (*Anthemis sp.*)

Sarı keten (*Linum mucronatum*)

Karanfilgiller Ailesi (*Caryophyllaceae*)

Gülgiller Ailesi (*Rosaceae*)

Kaya emceği (*Onosma alborosea*)-Mehtap ÖZTEKİN

cinellia bulbosa subsp. *caesarea* (Kayseri çorakçimi) ve *Paronychia kayseriana* (Kayseri dolamaotu).

Kayseri şehir merkezinin güneyinde yükselen ve Orta Anadolu platosunda görkemli güzelliğiyle dikkat çeken Erciyes Dağı, bölgedeki bitki çeşitliliğine ev sahipliği yapmaktadır. Son yıllarda yapılan çalışmalar sonucunda, Erciyes Dağı'nda toplam 1170 adet bitki türü tespit edilmiştir. Bu türlerin 194 tanesi Türkiye'nin endemik bitki türleri arasındadır. Bu endemik türlerin 10 tanesi ise dünyada sadece Erciyes Dağı'nda yetişebilen bitki türleridir. Ayrıca 36 adet de kültür bitkisi tespit edilmiştir.

Adını Erciyes Dağı'ndan alan ve sadece bu dağda yetişen endemik bitkilerin adları şöyledir: *Silene erciyesdaghen-sis* (Erciyesdağı nakılı), *Silene argaea* (Erciyes nakılı), *Herniaria argaea* (Erciyes kırıkotu), *Astragalus argaeus* (Erciyes geveni), *Onobrychis argaea* (Erciyes korungası), *Vicia canescens* subsp. *argaea* (Erciyes fiği), *Potentilla argaea* (Erciyes beşparmakotu), *Hera-cleum argaeum* (Erciyes tavşancılı), *Senecio hypochionaeus* var. *argaea* (Erciyes kanaryaotu), *Anthemis cre-tica* subsp. *argaea* (Erciyes papatyası), *Hieracium argaeum* (Erciyes farekulağı), *Campanula argaea* (Erciyes çançiçeği), *Thymus argaeus* (Erciyes kekiği), *Helictotrichon argaeum* (Erciyes parlakyulafi), *Veronica erciyas-dagi* (Erciyes yermenekşesi), *Festuca woronowii* subsp. *argaea* (Erciyes yumakotu), *Bellardiochloa argaea* (Erciyes kurtotu).

Erciyes Dağı (97 nolu ÖBA-Önemli Bitki Alanı) ve Sultan Sazlığı (98 nolu ÖBA) Kayseri il sınırları içerisindedir. Bu alanlar ülkemizdeki 144 ÖBA'dan sadece ikisidir.

Türkiye'nin olağanüstü bitkisel çeşitlilik sergileyen zengin doğal habitatları, bitki koruma açısından büyük önem taşımaktadır. Buna karşılık, bu zenginlik temel olarak küresel iklim değişikliği ve dolayısıyla kuraklık tehdidi altındadır. Bu nedenle ülkemizde son 20 yılda endemik ve tehlike altındaki bitki türlerine ağırlık veren koruma çalışmaları yapılmaktadır. ÖBA çalışmaları da zengin bitki alanlarının koruma altına alınması amacıyla atılan ilk adımlardandır.

ÖBA kriterlerine göre Erciyes Dağı'nda küresel ölçekte tehdit altında 6 bitki taksonu, Avrupa ölçeğinde tehlike altında 30 adet bitki taksonu ve ulusal ölçekte 6 adet nadir diğer bitki taksonu sunulmuştur. Sultan Sazlığı'na da küresel ölçekte tehlike altındaki 10 adet bitki taksonu, Avrupa ölçeğinde tehlike altında 7 bitki taksonu ve ulusal ölçekte diğer nadir bitki türü olarak 2 adet takson verilmiştir. Sultan Sazlığı 90'lı yıllarda uluslararası kuş çeşitliliği kriterlerine göre 'Tabiatı Koruma Alanı' olarak değerlendirilirken, son yıllarda kuraklık ve aşırı sulama sebebiyle bölgedeki bataklık ve göllerin kurummasının ardından, habitat bozulması ile karşı karşıya kalmış ve milli park olarak nitelendirilmiştir. Alanda 34'ü Türkiye'ye endemik olmak üzere yaklaşık 404 bitki türü vardır. Tuzcul step bitki toplulukları bakımından çok zengin bir habitatır.

ÖBA kriterlerine sahip bitki taksonları: *Allium sieheanum* (Boncuk sarımsak), *Lepidium cartilagineum* subsp. *caespitosum* (Yatık tere), *Limonium anatolicum* (Yer kuduzotu), *Limonium iconicum* (Konya

kuduzotu), *Limonium lilacinum* (Çorak lavantası), *Onosma halophila* (Acı emcek), *Petrosimonia nigdeensis* (Kuruacı), *Scorzonera hieraciifolia* (Cıbil tekesakalı), *Sphaerophysa kotschyana* (Hürmüzotu), *Verbascum helianthemoides* (Çorak sığırkuyruğu), *Achillea sieheana* (Develi perçemi), *Anthemis fimbriata* (Saçaklı papatya), *Cyathobasis fruticulosa* (Onşerefe), *Elymus flaccidifolius* (Bataklık cicorası), *Puccinellia bulbosa* subsp. *caesarea* (Özge tuzçimi), *Rhamnus hirtella* (Has cehri), *Salsola stenoptera* (Bodur soda), *Salsola kali* (Döngöge), *Salsola nitraria* (Sodaotu)'dır.

Botanik turu meraklılarına önereceğimiz en önemli destinasyonlar, 189'u endemik (12 tanesi sadece Erciyes çevresine özgü) 1216 taksonuyla Erciyes Dağı; 84 tanesi endemik 455 bitki taksonuyla Ali Dağı; 57 tanesi endemik 410 bitki taksonuyla Yılanlı Dağı; 48 tanesi endemik 465 bitki taksonuyla Sultan Sazlığı ve 145 tanesi endemik 944 bitki taksonuyla Aladağlar bölgesidir.²

²Kayseri Florası ve Botanik Turları bölümü botanik uzmanı Mehtap ÖZTEKİN tarafından hazırlanmıştır.

Kir süseni (*Iris schachtii*)
Mehtap ÖZTEKİN

Tarla sarmaşığı (*Convolvulus sp.*)

Lale (*Tulipa sp.*)

Çiğdem (*Crocus sp.*)

Saz (*Typha angustifolia*)

Müşkürüm (*Muscari sp.*)

Güzelce (*Lamium orientale*)

Süsen (*Iris sp.*)